

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

1

Številka: 411-01-20/2020/18 EPA 1249-VIII
Ljubljana, 10. 7. 2020

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je, na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15 in 55/20), pripravila naslednje

P o r o č i l o

k Predlogu odločilnega veta na Zakon o interventnih ukrepih za pripravo na drugi val COVID-19 (ZIUPDV)

Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 12. izredni seji 10. 7. 2020 obravnavala Predlog odločilnega veta na Zakon o interventnih ukrepih za pripravo na drugi val COVID-19 (ZIUPDV), EPA 1249-VIII, ki ga je v obravnavo Državnemu svetu predložila Interesna skupina lokalnih interesov.

Komisija podpira predlog odločilnega veta, ne pa tudi obrazložitve predloga odločilnega veta, kot jo predlaga Interesna skupina lokalnih interesov, zato predlaga njeno nadomestitev.

Komisija na podlagi 72. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15 in 55/20) k Predlogu Zahteve Državnega sveta, da Državni zbor ponovno odloča o Zakonu o interventnih ukrepih za pripravo na drugi val COVID-19 (ZIUPDV), EPA 1249-VIII, vloga naslednji

A M A N D M A:

Obrazložitev k Predlogu Zahteve Državnega sveta, da Državni zbor Republike Slovenije ponovno odloča o Zakonu o interventnih ukrepih za pripravo na drugi val COVID-19 (ZIUPDV), EPA 1249-VIII, se spremeni tako, da se glasi:

»Državni zbor Republike Slovenije je na 19. redni seji 9. 7. 2020 sprejel Zakon o interventnih ukrepih za pripravo na drugi val COVID-19, EPA 1249-VIII (v nadaljevanju ZIUPDV), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru po nujnem postopku predložila Vlada Republike Slovenije.

Državni svet ugotavlja, da gre za četrti paket zakonskih rešitev z namenom omilitve posledic oziroma zmanjšanja negativnih učinkov epidemije COVID-19 za državljane in gospodarstvo.

Državni svet večji del določb ZIUPODV prepoznava kot ustrezen in nujen za podporo gospodarstvu in državljanom, polemizira pa tiste določbe ZIUPODV, ki so sporne z vidika prekomernega posega v integriteto posameznika in njegove ustavne pravice do varstva osebnih podatkov, ki izhajajo iz 38. člena Ustave Republike Slovenije (v nadaljevanju: Ustava).

Državni svet kot neprimerno prepoznava določbo tretjega odstavka 24. člena ZIUPODV, v skladu s katero dostop do evidence izdanih odločb o karanteni ni omogočen zgolj Zdravstvenemu inšpektoratu Republike Slovenije, ampak tudi Policiji. Na neustreznost navedene določbe je bilo opozorjeno že v mnenju pristojne Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide (v nadaljevanju: komisija) k predlogu ZIUPODV z dne 3. 7. 2020. Sporni 24. člen ZIUPODV je bil sicer na 41. seji Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide 6. 7. 2020, na podlagi vloženega amandmaja poslanskih skupin SAB, SD, Levica in LMŠ, v celoti črtan (takrat oštevilčen še kot 25. člen predloga zakona), nato pa ponovno v celoti vključen v besedilo zakona na podlagi amandmaja poslanskih skupin koalicije, sprejetega v okviru druge faze obravnave predloga zakona na 19. seji Državnega zbora 9. 7. 2020.

Kot je predvideno z drugim odstavkom 24. člena ZIUPODV, naj bi evidenca izdanih odločb o karanteni, ki jo vodi Ministrstvo za zdravje, vsebovala podatke o osebnem imenu, datumu rojstva, stalnem in začasnem bivališču, času trajanja odreditve karantene, kraju prestajanja karantene in podatkih o pravnomočnosti odločbe o karanteni za osebe, ki jim bo izdana odločba o karanteni.

V obrazložitvi k 25. členu predloga ZIUPODV (člen je bil kasneje preštevilčen v 24. člen), pa tudi v obrazložitvi amandmaja poslanskih skupin koalicije k takrat še 25. členu predloga ZIUPODV v fazi druge obravnave predloga zakona na 19. seji Državnega zbora, je bilo navedeno naslednje:

»Odreditev karantene je eden izmed posebnih ukrepov, ki jih Zakon o nalezljivih boleznih predvideva z namenom preprečevanja in obvladovanja nalezljivih bolezni. Ker gre pri odreditvi karantene za ukrep, katerega izpeljava je bistvenega pomena za varovanje javnega zdravja širše populacije, je nujno, da se vročitev odločbe, s tem pa tudi pravice in obveznosti posameznika, ki iz odločbe izhajajo, realizirajo v najkrajšem možnem času. Glede na navedeno določba zakona predvideva odmik od siceršnjih pravil vročanja upravnih pisanj, in sicer v interesu varovanja javnega zdravja. Vročitev se bo tako lahko opravila tudi po elektronski poti. Prav tako določba zakona predvideva pravno podlago za vzpostavitev evidence o izdanih odločbah oziroma odrejenih karantenah. Natančno se opredelijo vrste podatkov, ki se bodo vodili v tej evidenci ter namen. Prav tako določba zakona predvideva, da lahko nadzorna organa, ki v skladu z Zakonom o nalezljivih boleznih že izvajata nadzor nad določbami omenjenega zakona, dostopata do podatkov v omenjeni evidenci.«

Kot je opozorila Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora (v nadaljevanju: ZPS Državnega zbora) v svojem mnenju k predlogu ZIUPODV z dne 3. 7. 2020, dostop do evidence iz drugega odstavka 24. člena ZIUPODV, ki je po njenem mnenju po svoji vsebini zbirka osebnih podatkov, v skladu z ustaljeno ustavno-sodno presojo pomeni obdelavo osebnih podatkov v smislu 38. člena Ustave, zato je treba vsako dejanje njihove obdelave (med drugim tudi dostop do njih) presojati po strogem testu

sorazmernosti. Državni svet prav tako ugotavlja, da ZNB v 51. členu predvideva, da Policija v okviru svojih pravic in dolžnosti zgolj sodeluje pri izvajanju ukrepov, ki so določeni v 37., 39., drugem odstavku 46.a, 47. in 48. členu tega zakona, ne pa da samostojno prevzema vlogo zdravstvenega inšpektorata ali inšpektoratov, ki delujejo na delovnih področjih, povezanih z izvajanjem ukrepov iz prvega odstavka 39. člena ZNB. Med navedenimi določbami pa ni 19. člena ZNB, ki v povezavi z 8. členom Zakona o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 80/20), ureja odreditev karantene.

ZPS Državnega zbora dodatno opozarja, da podlage za dodelitev pristojnosti Policiji za njen dostop do podatkov iz evidence, ki jo določa tretji odstavek 24. člena ZIUUPDV, ni mogoče najti niti v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr., 10/17, 46/19 – odl. US in 47/19; v nadaljevanju: ZNPPol), ki v 12. členu Policiji daje zgolj pristojnost, da asistira oziroma zagotavlja pomoč državnim organom in samoupravnim lokalnim skupnostim, nosilcem javnih pooblastil pa le, ko izvajajo javna pooblastila na podlagi zakonsko določenih nalog in pristojnosti, a samo v izrecnem primeru, če pri izvajanju njihovih nalog pride do upiranja ali ogrožanja ali če se to, na podlagi ustrezne ocene utemeljeno pričakujejo. Državni svet ugotavlja, da Policija v skladu z navedenim členom zagotavlja pomoč na podlagi pisnega ali (v izjemnih primerih) ustnega zahtevka upravičenca, pri čemer policisti v skladu s petim odstavkom 12. člena ZNPPol ne smejo sami opravljati dejanj, za opravljanje katerih je pristojen izključno upravičenec (v aktualnem primeru Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije), zato tudi ni razloga, da bi se jim dodelilo pristojnost za dostop do osebnih podatkov iz evidence o izdanih odločbah o karanteni, ki se jo ureja z drugim odstavkom 24. člena ZIUUPDV. Obenem je ZPS Državnega zbora opozorila, da se 103. člen Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20 in 61/20; v nadaljevanju: ZIUZEOP), ki je Policiji začasno dajal pooblastila za zagotovitev spoštovanja karantene kot posebnega ukrepa iz Zakona o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo in 49/20 – ZIUZEOP; v nadaljevanju: ZNB), ne uporablja več (v skladu z 20. členom ZIUZEOP se je iztekel 31. 5. 2020).

Državni svet opozarja, da Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (v nadaljevanju: Splošna uredba) zdravstvene podatke izrecno šteje za posebne vrste osebnih podatkov.

V skladu s Splošno uredbo je namreč treba še posebno skrb nameniti občutljivim osebnim podatkom, med katere Splošna uredba vključuje podatke, ki razkrivajo rasno ali etnično poreklo, politično mnenje, versko ali filozofsko prepričanje ali članstvo v sindikatu, podatke v zvezi s posameznikovim spolnim življenjem ali spolno usmerjenostjo, pa tudi podatkov v zvezi z zdravjem. Kot občutljivo določa tudi obdelavo genetskih podatkov ter biometričnih podatkov za namene edinstvene identifikacije posameznika. Vsi ti podatki predstavljajo izjemno občutljive osebne podatke, ki posegajo globoko v zasebnost vsakega posameznika, njegovih bližnjih in okolja.

Glede na člen 9 Splošne uredbe je obdelava tovrstnih podatkov praviloma prepovedana, izjemoma pa je dopustna v posebej navedenih primerih, pri čemer med upravičenci do obdelave navedenih podatkov policija ni omenjena. Občutljivi osebni podatki se namreč lahko obdelujejo le v naslednjih primerih:

1. če je posameznik za to podal izrecno osebno privolitve, ki je praviloma pisna, v javnem sektorju pa tudi določena z zakonom;
2. če je obdelava potrebna zaradi izpolnjevanja obveznosti in posebnih pravic upravljavca osebnih podatkov na področju zaposlovanja v skladu z zakonom, ki določa tudi ustrezna jamstva pravic posameznika;
3. če je obdelava nujno potrebna za varovanje življenja ali telesa posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo, ali druge osebe, kadar posameznik, na katerega se osebni podatki nanašajo, fizično ali poslovno ni sposoben dati svoje privolitve iz 1. točke tega člena;
4. če jih za namene zakonitih dejavnosti obdelujejo ustanove, združenja, društva, verske skupnosti, sindikati ali druge nepridobitne organizacije s političnim, filozofskim, verskim ali sindikalnim ciljem, vendar le, če se obdelava nanaša na njihove člane ali na posameznike, ki so v zvezi s temi cilji z njimi v rednem stiku, ter če se ti podatki ne posredujejo drugim posameznikom ali osebam javnega ali zasebnega sektorja brez pisne privolitve posameznika, na katerega se nanašajo;
5. če je posameznik, na katerega se nanašajo občutljivi osebni podatki, te javno objavil brez očitnega ali izrecnega namena, da omeji namen njihove uporabe;
6. če jih za namene zdravstvenega varstva prebivalstva in posameznikov ter vodenja ali opravljanja zdravstvenih služb obdelujejo zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci v skladu z zakonom;
7. če je to potrebno zaradi uveljavljanja ali nasprotovanja pravnemu zahtevku;
8. če tako določa drug zakon zaradi izvrševanja javnega interesa.

Pristojnost vodenja in vpogleda v evidence občutljivih osebnih podatkov o zdravstvenem stanju posameznika zaradi interesa javnega zdravja, ki se predvideva v 24. členu ZIUPDV, se lahko dodeli Zdravstvenemu inšpektoratu Republike Slovenije, nikakor pa ne organom pregona. Dopustitev takšne prakse lahko v naslednjih korakih vodi k temu, da bo Policija imela dostop do vseh zdravstvenih podatkov posameznika, kar pa zagotovo predstavlja enega najhujših posegov v človeško zasebnost in gre v tem primeru za popolno kršenje ustavnega načela posebnega varstva osebnih podatkov kakor tudi zakonskega načela sorazmernosti. Osebni podatki, ki se jih obdeluje, morajo biti ustrezni in po obsegu skladni z namenom, za katerega se jih zbira in nadalje obdeluje.

Državni svet, tudi na podlagi opozoril ZPS Državnega zbora, ugotavlja, da samostojna pravna podlaga, na podlagi katere bi Policija smela samostojno izvajati pooblastila v zvezi s spoštovanjem oziroma zagotavljanjem izvajanja določb, s katerimi je odrejena karantena, ne obstaja. Prav tako v 24. členu ZIUPDV ni izrecno naveden namen dostopa Policije do evidence iz drugega odstavka tega člena, zato po oceni ZPS Državnega zbora dostop Policije do prej navedene evidence ne predstavlja ustavno-skladnega posega v pravice do varstva osebnih podatkov iz 38. člena Ustave RS.

Na podlagi vsega navedenega Državni svet poziva Državni zbor, da z namenom ustavno varovane pravice do varstva osebnih podatkov o ZIUPDV ponovno odloča.«.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije mag. Peter Požun.

Sekretarka komisije
mag. Nuša Zupanec, l.r.

Predsednik komisije
mag. Peter Požun, l.r.